

La Pelosa

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al costat del coll de la Pelosa damunt de Molnell i sota la solana de la Boixassa
Emplaçament	Al Coll de la Pelosa. Pista de Monnell a la Pelosa. 5 PK. Pel PR.125 del molí del Puig a la Pelosa.
Alçada:	1399
Coordenades:	
Latitud:	42.28104
Longitud:	1.79675
UTM Est (X):	400789
UTM Nord (Y):	4681681

Classificació

Número de fitxa	08093 - 38
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Popular
Segle	XI-XIX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Enrunat i cobert de vegetació
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Altres
Titularitat	Privada
Titular:	08092A001000280000YY
Fitxes associades:	
	Masia de Molnell (Monnell)
	Pallisses de Molnell (Monnell)
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dj., 12/12/2019 - 01:00

Descripció

Conjunt de ruïnes de l'antic mas de la Pelosa situades uns 100 m del coll de la Pelosa just al costat de la pista que vé de Molnell. Les ruïnes de la casa estan mig amagades per esbarzers però encara es poden endevinar part dels seus murs mig caiguts i enderrocats, restes dels murs de comtenció dels camps de conreu i la petita bassa que emmagatzemava l'aigua. Es tractava d'una estructura senzilla de planta més aviat quadrangular orientada en sentit sud-est i assentada aprofitant el desnivell del terreny. El tram de mur conservat conserva un aparell de pedra més aviat ben treballat i escairat, unit amb aragamassa de calç i col·locat en filades més aviat regulars. Té una aparença medieval tot i que sense una exploració arqueològica i neteja es fa difícil.

Observacions:

Completament enrunat i cobert de vegetació. Les ruïnes es poden veure a l'hivern quant els arbres de fulla caduca no tenen fulla i els esbarzers són secs. Per accedir a la pista cal pujar en 4x4 o bé pel sender marcat en groc i blanc que surt del molí del Puig (1,5 hores)

Història

L'antic mas de la Pelosa pertanyia a l'alou de Molnell que ens apareix esmentat per primera vegada el 839 en un document de consagració de la catedral d'Urgell (Martin, 2005) on esmenta que es paga com a cens una quartera de faves i una perna. Posteriorment i en la consagració de Sant Miquel de Turbians, el 948 el bisbe Wisadus va cedir a la nova església, unes viles que posseïa a Molnell. Posteriorment i en un document del monestir de Sant Llorenç prop Bagà i datat de l'any 1003 (doc. 50). ACA Monacals, Bagà. Perg.93 (Bolós-Pagès, 1986) ens cita la donació que es fa d'un alou al comtat de Cerdanya dins la vall de Brocà, a les rodalies de Bagà i al terme de la vil·la de Molnell "In apendico qui vocant Mulnelo. Id sunt: casas, casilibus, ortis, ortalibus, arboribus, torcularis, terras et vineas cum illorum arboribus, pratis, silvis, garricis, molindinarius, cum illorum capud aquis, vieuttibus, vel reductibus, cum exiis vel regressiis eorum" El document és molt extens però ja ens parla d'un lloc amb terres, cases, molins i per tant malgrat no esmenti enlloc l'existència de camins, és lògic pensar que n'hi havia amb els corresponents passos per creuar els rius. En aquest document ens torna a parlar de diversos casals sense especificar de quins es tractava. Tot i així afrontava amb la Conca d'Oria, El Cadí, la Boixassa i el Querforadat. Bolós mal interpreta el Querforadat amb la població de l'alt Urgell, molt llunyana i poc relacionada amb l'entorn. El Querforadat podria ser "roca foradada" interpretada com una roca natural i de la que en tenim constància de la seva existència degut a l'orografia càrstica del lloc. Pensem que el Querforadat seria el castell "fener de Cal ros" proper al vilar d'Espunya i la conca d'Oria seria a l'oest de Molnell al lloc d'Oreis. Referent al mas de la Pelosa hom pensa que es podria correspondre amb el mas d'en Jover, esmentat en els documents de la baronia de Bagà quant el cavaller G. de Rocavert va reconèixer davant un tal Pasqual de Molnell les donacions que Berenguera de Gisclareny fa del "mas d'en Jover amb un molí i alguns tascals pertanyents al dit mas i algunes terres; la batllia de tots els Censos... i demès que rebia de la parròquia de Sant Iscles de Molnell", (Serra i Vilaró, 1989). Aquest mas d'en Jover podria correspondre amb un dels tres masos que es compta que hi hauria a la zona de Molnell (Munell) propiament dit juntament amb el de la Pelosa i Oreis (Conca d'Oria). Pensem que deuria canviar de nom amb la pesta negra o inclús es deuria abandonar ja que en el cadastre de Gisclareny (AMG) datat de 1776 s'hi esmenta. El 1754 la casa de la Pelosa era arrendada per un tal Francesc Camprubí. La casa també apareix citada en el cens de 1863 on el mas era propietat de Josep Pujol i pagava uns 40 rals de contribució. Aquest mas no va patir el flux migratori del 1900 i ja no apareix en els censos de Gisclareny, fet que permet interpretar que ja estava abandonat. (ACA. Llibrets de compliment pasqual. Amillament de 1863 i extret de Martín E; 2005. Annex 21 i 22)

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS(1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p-71,200.

CABALLÈ I CANTALAPIEDRA, F (1996). Les tres-centes cases de Giscareny. Columna Albí. P.43.

MARTIN E (2005). Una mirada sobre la història de Gisclareny. P. 55.

SERRA I VILARÓ, J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. InvestIgació als seus arxius. Llibre III. AHG. cadastre de 1776.

ACA. Llibrets de compliment pasqual. Amillament 1863

ADCU. Acta de Consgaració de Sant Miquel de Turbians.

